

HIRDETÉNYEK.

Előzetési pénzek és a kiadás körüli panas... valamint a lap sze lemi részét illető minden közlemények ide intéendőik.

Némmentelen levelek csak ismert kézektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVU PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben bázhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Table with subscription rates: Egész évre, Félévre, Negyedévre, Egy óra.

Hirdetési díj:

Ot-hasásbepittor egyszeri beigtatásáért 5kr Bélyegdíj minden hirdetésért küön 30 kr Nyilttér 4 hasásbepittorért 20 kr Hirdetést vagy reclamat magában foglal ujdonság sora 50 krajczár.

XIV. évfolyam 1887.

Debreczen. Szombat, Október 1

191. szám.

A trónbeszéd.

Tisztelt urak, főrendek és képviselők, kedvelt híveink!

Bizalommal és örömmel üdvözöljük önöket ezen országgyűlés kezdetén, melynek törvény szerint hosszabb tartama alatt reménylünk és hiszünk, sok függőben levő kérdést fog megoldani hazafiaság és bölcseségük.

Nem tartjuk szükségesnek, hogy önök előtt fejteggessük, annyi teendő van még hátra az államélet minden terén, melynek helyes elintézése kívánatos kedvelt Magyarországnak jólétének és felvirágzásának minél sikeresebb előmozdítására.

Tudják ezt önök bizonynyal, de tudják azt is, hogy bármily kívánatos legyen is sok irányban a gyors haladás, lépést kell tartania annak mégis az állam pénzügyi erejével, nehogy ennek kimerülése veszélyeztesse ne csak az előmenetelt, de a már elért eredményeket is.

Kormányunk minden javaslataiban különös gondot fog erre fordítani.

Költségelőirányzataiban a takarékoság azon határáig menend, a melyen túl az állam érdek veszélyeztetése nélkül menni nem lehet, és e mellett javaslatokat tend az állam jövedelmeinek növelése czéljából, figyelemmel mindig arra, hogy a viselő terhek arányosan oszoljanak meg, s hű Magyarországnak népei túl ne terheltesse.

Bizunk abban, hogy önök a kiadások megállapításánál szigorú takarékos-sággal, az óhajtott javításokat illetőleg pénzügyi helyzet által szükségessé vált óvatossággal, sőt ha kell önmegtartadással, azon nélkülözhetlen intézkedések megtételénél pedig, melyek az állam el nem odázható szükségletei fedezésére céloznak, ezental is hazafias készséggel fognak eljárni.

Ezen szempontok figyelembe vétele mellett fogja kormányunk megteenni javaslatait, melyek a törvénykezési, a közigazgatási, a közlekedési, a közgazdasági és közművelődési téren a hiányok pótlását és a folytonos, de fokozatos haladás biztosítását lesznek hivatva eszközölni.

Mindazon tereken fontos javaslatok fogják önök határozatainak tárgyát képezni.

A törvénykezést illetőleg, úgy a büntetőjog, mint a magánjog terén s általában mindazokra nézve, — mik az igazságszolgáltatás tökéletesbitésére szükségesek — kell egymásutánban megteenni kormányunk javaslatait.

Az állategészségügy rendezéséről és a mezői rendőrségről lehetőleg mielőbbi törvényjavaslatokat fog előterjeszteni.

A közmunka szabályozása, a helyi érdekű vasutakról szóló törvénynek kellő módosítása, a vasuti jognak törvénybe foglalása, igénybe fogja venni munkásságukat.

Ezen országgyűlés tartama alatt kormányunk megteendi javaslatát a királyi kisebb haszonvételek megváltása tárgyában.

Megteendi előterjesztését a közigazgatási biráskodás iránt is, igyekezvén megoldani azon tökéletesen még sehoh meg nem oldott kérdést, mint lehessen a polgároknak minél teljesebb jogvédelmet nyújtani a nélkül, hogy a közigazgatás gyorsasága, hatálya és ezáltal az állam érdeke szenvedjen.

Legközelebb szükséges leendő foglalkozni a Horváth-Szlavon országokkal

kötött és ez év végévet lejáró pénzügyi egyezmény megújításával, melynél bizonynyal ezuttal is az igazság és a méltányosság fogja önök elhatározását irányozni.

A véderőről szóló s az 1889-ik év végén lejáró törvénynek monarchiánk másik államának törvényhozásával egyetértőleg megújítása hasonlólag igen fontos tárgyat képezendi tanácskozásiaknak.

Az összes külhatalmakkal folytonosan barátságos jó viszonyban állunk és ha a világ helyzete nem is olyan, hogy véderőnk minél tökéletesebbé tételéről megfedekeznünk lehetne, alapos reményünk van ahoz, hogy kormányunk ezental is buzgón közreműködve azon tényezőkkel, melyekkel együtt eddig a békét megővni sikerült, annak zavartalan megőrzése ezental is biztosítani fog.

Ezen remény kifejezése mellett kikerjük az Isten áldását működésükre és bizva önöknek buzgalmában, bölcseségében és hazafiaságában, ezen országgyűlést megnyitottunk nyilváníttjuk.

Nem volt nehéz előrelátni, — hogy az 1887—1892 évi országgyűlést megnyitó trónbeszéd sem nagy terjedelem, sem pedig valami különösen virágos irály által nem fog kitűnni. Régióta tudja mindenki s bőven kilehetett venni a miniszterelnök nagyváradi programbeszédéből, hogy mik ama feladatok, melyek a parlament által működésének öt évi tartama alatt megoldandók lesznek. Így magában a trónbeszédben mindjárt a bevezetés után történik utalás arra, hogy mily felesleges lenne kicsinyes részletekbe bocsátkozni.

Mindazonáltal nem hiányzik a trónbeszédből egy igen érdekes alapvonal: az önmegtartadásig menő takarékoság szükségességére van helyezve a súlypont oly komolysággal és föltétlen határozottsággal, mely nem tűr kételyt az iránt hogy a kormány szándékai és tervei, melyek ez irányban nyilvánultak és különösen „Pester Cora”-ben részletesen közzétettek, lehető gyorsan és egész teljességükben foganatositva lesznek. Ezen tény, mint nem kevésbé a sikernek örvendő hang, melylyel a király az egész világ előtt kifejezést ad azon biztos reménynek, hogy sikerülni fog a kormánynak közreműködve az eddig kipróbált tényezőkkel a békét ezental is zavartalanul megőrizni: bizonynyal nemcsak Magyarországon fog meggyugtatólag és fölbátorítólag hatni, a parlamentnek és a nemzetnek az orvoslás művéhez és a reform-munkához erőt és áldozatkészségeket kölcsönözni, hanem Magyarorszag tiszteletét, hatalmát, tekintélyét, a hiteltépessége iránti bizalmat a külföldön is emelni fogja.

Röviden, de valósn jelölte ki a trónbeszéd az országgyűlésnek a pályát, melyen haladni kell: Tisza Kálmán erős, a teendőkben jártas keze által vezetve, a nép előtti nagy felelősség érzetétől áthatva, bizonynyal tendi kötelességét.

A képviselőház első alelnöke. A képviselőház első alelnöki állására a szabadelvű párt körében mind általánosabban gr. Csáky Lászlót emlegetik. Ha a szabadelvű párt e köztiszteletben álló tagja a jelöltséget e méltóságra elfogadni hajlandó lesz, megválasztása teljesen bizonyosnak mondható s így az ellenzéki oldalról az alelnökséghez fűzött kombinációk önmaguktól elenyésznek.

(A fogyasztási adók) Tisza Kálmán miniszterelnök csütörtök délelőtt hosszabb ideig conferált Taaffe gr. miniszterelnökkel. A fogyasztási adókra vonatkozólag a mindkét állam kormányai közt folytatott tárgyalások eddig — mint a „Bud.

Corr.” jelenti — azt eredményezték, hogy mindkét parlament elé még a jelen ülészak folyamában mindenesetre törvényjavaslatot terjesztenek a szeszadó reformjára s ezzel egyidejűleg egy másik törvényjavaslatot is a czakoradó reformjára vonatkozólag. E két törvény 1888. évi szept. 1-én fog életbelépni. Az átmeneti időszak fontos módoszataira nézve eddig még nincsenek megállapodások s az erre vonatkozó tárgyalások Bécsben fognak folytatattani.

Megtámadott képviselő mandátumok. A képviselőház elnökségéhez több kérvényt nyújtottak be a következő képviselők megválasztásának igazolása ellen: Károlyi Gábor gr. ellen, megválasztott Székesszék-vezető, Elás Henrik ellen, megválasztott Jász Nagy Kun-Szolnokmegye jákóhalmi kerületében és Szabó Lajos ellen, megválasztott Pozsony-megyének dunaszerdahelyi kerületében.

A képviselőház tegnapi ülésében a nagy számmal megjelent képviselők beadták megbízó leveleiket. Ennek megtörténtével, félórni szünet után az osztályok sorsoltattak ki, melyek holnap d. e. 10 órakor fognak megakulni, s átveszik megvizsgálás végett a hozzájuk utasított megbízóleveleket s a ház hetfői ülésében jelentést tesznek.

Ferencz József és Deák Ferencz.

Az 1887. év szeptember havának 29-ik napja örökre emlékeztetes nap lesz minden magyar hazafira nézve és a kinek megadatott a szerencse, személyesen részt vehetni ezen nemzeti ünnepnapon lefolyt politikai cselekményben, vagy csak közvetlen közelből szemlélhetni is a csodás, lelkesítő és megragadó jelenetet, az még késő agkorában is regélni fog gyermekeinek és unokáinak a nagyszerű ségről, melyet látott, a lovagias királyról, a ki leszállt fényes trónjáról, hogy bemutassa hódolatát a nemzet bölcsé emlékének, a magyar népjellem és szellem megszemélyesítőjének, Deák Ferencznek.

Egy órával előbb budai palotájának dísz termében gyűjtötte maga köré Magyarország királya Szt. István birodalmának méltóságait és képviselőit, hogy a trónról hívja fel őket serény hasznos munkára az országgyűlésen, melyet trónbeszédjével személyesen nyitott meg. A trón, melyen a király ült, bizton és szilárdon, megingatlanul és fényesen nyugszik azon az alapon, melyet neki a nagy polgár bölcsessége és becsületessége készített, a ki soha sem gondolt önmagára, hanem mindig csak hazájára és genialis szerkezetű műve, sokkal inkább azonban a magyar nép hűsége és becsületessége, erőlelkűsége és szívósága által, melyeket mentő műve támaszlopaivá tett, három százados viszályt ki küszöbölt, végzetes zavarokat és félreértéseket megszüntetett, koronát és nemzetet egymáshoz közel hozta, egymással benső, maradandó, megtörhetlen szövetséggé egyesítette. Ha ma minden uralkodók közt Ferencz József király a legszeretettebb, a ki birodalmának széles területén bárhol jelenjék meg, mindenütt és mindenkor önkéntes lelkesedtettségűl, a népek meleg szívből eredő örmzajával lesz körülrajongva: ugy ezt első sorban minden esetre fenséges szellemének, eszményileg lovagias lényének, hasonlíthatlan kegyességének és különösen oly népre, minő a magyar, ellenállhatatlanul vonzó férfiaságának köszöhető; de a lehetőséget, hogy saját lényében önmagát, azután a magyar népet s ennek hevesen lüktető szívét megtalálhatta, Deák Ferencz adta neki. Miként alakult volna e monarchia történelme, e dicsőségteljes uralkodó élete, e szép országorsza, ha Deák Ferencz kevésbé bölcs és állhatatos, kevésbé önzetlen és tiszteletet parancsoló lett volna, mint Magyarország szerencséjére és dicsőségére a dinasztia ügyére és tiszteletére valóban volt?

A magyar nemzet s élén a korona viselője kegyelettel érezik, hogy mivel tartoznak Deák Ferencznek és ma, miután érozszobra elkészítették s lelepleztették, örök hátajuk és őszinte tiszteletük adóját lelkesülten lerótták. Mikor még Deák az élők közt volt, királya és ő volt a haza két legnagyobb fia, ma Ferencz Józsefnek hívják a haza legnagyobb fiát. Az utóbbi hetek alatt ismételtén fényes bizonyítékait adta a hűségnek, melylyel Szt. István koronájának méltóságát a magyar állameszmét őrizi, csak csütörtök délben dukumentálta a trónbeszéddel a gondos-ságot, melyet a magyar államélet minden követelményének szentel, melylyel szeretett Magyarországnak minden kulturális és anyagi érdekét kíséri; a messze sugárzó, Magyar ország történetének lapjain örök időki fénylő, hivatott bizonyítékot arról, hogy magát teljesen azonosítja népével, hogy mint magyar gondol és érez, akkor szolgáltatta, midőn leszállt budai búska várából, hogy népétől környezve megadja a legnagyobb megtiszteltetést az férfinak, ki polgártársai közt nemcsak a legnagyobb, hanem egyszersmind a legerényebb is volt.

A Deák szobor leleplezése. A Deák szobrot csütörtökön d. u. 3 órakor leplezték le. A Ferencz-József-tér és a szomszédos utcák lobogó díszitől öltöttek és a házak egy részét fölékesítették. A rendőrség pontban 2 órakor vonta meg a kordont a téren, hol már egymás hátán állottak az emberek. A tölöngés oly nagy volt, hogy a rendet alig lehetett föntartani. Az egész teret ellepte az emberáradat, úgy hogy a szobor körüli park tájékaról rudakkal kellett visszaszorítani a közönséget. Jelen voltak az udvari főméltóságok, a magyar és osztrák kormány tagjai, s a körös államkormány tagjai a francia, olasz s török nagy hűvetek egész consuli testületekkel, a főrediház és képviselőház tagjai, a főpapág, tábornoki kar, a főváros, és az összes megyék küldötte, a hatóságok fejei, a tudomány iradalom és művészet képviselői imponas közözség. A parknak a lánczid felé eső részén a szoborral szemben vörös drapériákkal ékített zártoros emelvényt állítottak fel a király ő felsége számára. Az emelvény előtti tért a meghívott vendégek számára tartották fonn. Egymásután robogtak a díszesnél-díszesebb fogatok, melyeken az ország főméltóságai, zárlós urai, főpapjai, főrendei és képviselői, a hadsereg főtisztjei és az állami hivatalok főbb tisztviselői érkeztek. A Ferencz József-tér megragadó látványt nyújtott. — A festői dísz magyar ar ruhák tömegét a katonai egyenruhák és papi talárok tarkították. — A király ő felsége pontban három órakor jelent meg nyitott udvari fogaton. A sétatér bejáratánál József főherczeg és Tisza Lajos gr. a szobor-bizottság elnöke, fogadták. Ő felséget, ki tábornoki egyenruhát viselt, mindenfélé zúgó, szünni nem akaró éljenzésekkel fogadták. Ő felsége kezét fogva József főherczeggel és üdvözölve a bejáratnál soraközt váltott néhány barátságos szót; kezét fogott József főherczeg fiával, majd karon fogva Clotild főherczegnével és leányával váltott néhány barátságos szót; kezét fogott József főherczeg fiával, majd karon fogva Clotild főherczeg asszonyt, a királyi sátorhoz ment a királyt fogadó lelkes éljenzés elhunyásával Tisza Lajos gr. egy szép beszéddel nyitotta meg a leleplezési ünnepélyt: A beszéd végeztével lehullott a lepl a szoborról, mely hatalmas arányával, művészi kivitevével igen kellemes benyomást keltett. A tömeg zajos éljenzésben tört ki s még javában zúgott az éljen, a midőn a király ő felsége, karján Clotild főherczegasszonnyal s kíséretében József főherczeggel, a főherczeg családával, a miniszterekkel Tisza K. kalau-lása mellett a szoborhoz ment, azt körüljárta s aztán újra visszatért a királyi sátorba. Ő felsége ezután pár perczig carlet-tartott, mely után Tisza Lajos gr. rövid beszéddel adta át a szobrot Ráth Károly főpolgármesternek, mint a főváros képviselőjének, ki konstataálta az átvételt. Most Tisza Lajos gr. mondott köszönetet ő felségének, hogy megjelenésével emelte e nemzeti ünnepély jelentőségét. Erre még egyszer fölzúgott a lelkes éljenzés és tartott mindaddig, míg csak a király ő felsége, József főherczegnek és családjának a kíséretében, el nem távozott. Ő felséget a Ferencz József-téren összegyűlt óriási nép-

